

Motion till riksdagen 2020/21:4003

av Elisabeth Svantesson m.fl. (M)

med anledning av skr. 2020/21:167 Riksrevisionens granskning av miljöskatter på lång sikt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att bättre beakta och prognostisera hur inkomsterna på klimat-, miljö- och energiområdet, inklusive regeringens gröna skatteväxling, påverkar offentliga finanser på lång liksom på kort sikt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i större utsträckning behöver följa upp och utvärdera effekterna av de skatter man inför med miljöstyrande motiv, liksom presentera mer genomgående konsekvensanalyser av risker med och effekter av grön skatteväxling, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Riksrevisionen rekommenderar i rapporten regeringen att utveckla metoden för att beräkna skatteintäkter på lång sikt så att den bättre fångar utvecklingen på klimat- och energiområdet. Riksrevisionen påpekar att statens intäkter från energi- och koldioxid-skatter kommer att minska i framtiden med nuvarande skatteregler och påpekar att denna trend inte syns i regeringens långsiktiga beräkningar.

Regeringen anger i skrivelsen att de delar Riksrevisionens bedömning att den metod som används för att beräkna inkomsterna från miljö- och energiskatter på lång sikt kan förbättras, men att överskattningen av skatteintäkterna dock inte är av den omfattningen att ”bedömningen av finanspolitikens hållbarhet nödvändigtvis blir felaktig”.

Det är dock uppenbart att regeringen brister i att bedöma intäkterna från miljöstyrande skatter på både lång och kort sikt. Ett aktuellt exempel är den nya skatten på plastbärkassar som regeringen har infört som, förutom att den inte medför några tydliga miljövinster och är dåligt utformad, enbart har inbringat en bråkdel av de intäkter som regeringen hade räknat med till statsbudgeten.

Det går inte att utgå från att inkomster från en stabil skattebas helt kan ersättas med en eroderande skattebas på längre sikt, vilket är idén med grön skatteväxling. I den gröna skatteväxling som regeringen och dess samarbetspartier håller på att genomföra ska höjda miljöskatter växlas mot sänkt skatt på jobb och företagande, om minst 15 miljarder kronor. Dessutom stipuleras i januariavtalet att ”miljöskatternas andel av skatteinkomsterna ska öka”. Det är skillnad på att beräkna och prognostisera intäkter från en relativt stabil skattebas, såsom arbete, jämfört med intäkter från en eroderande skattebas, exempelvis när miljöskadlig verksamhet beskattas. Det skapar risker för de offentliga finanserna att göra den sortens skatteväxling om det inte kombineras med exempelvis utgiftsminskningar eller andra inkomstförstärkningar.

Det är centralt att miljöskatter koncentreras till att vara just miljöstyrande. Om miljöskatter successivt utgör en alltmer betydande del av statens intäkter skapar det risker för offentliga finanser eftersom hela idén med miljöstyrande skatter är just att det som beskattas ska fasas ut.

Det är av stor vikt att skatter och förändringar av skatter utvärderas, särskilt när det råder osäkerhet om vilken effekt skatteförändringen förväntas ha. Riksdagen tillkännagav för regeringen under riksmötet 2017/18 att kemikalieskatten ska utvärderas. Detta är ännu ej helt uppfyllt. Kemikalieskatten är en skadlig punktskatt som utan miljönytta införts på främst elektronikvaror i Sverige, och blivit en ny tung pålaga som en hel bransch tvingas hantera med nya omfattande kostnader och administration som följd. Kemikalieskatten har också kritiserats för att enbart inbringa en begränsad andel av de intäkter som regeringen ursprungligen räknade med. Skatten och dess negativa konsekvenser är ännu ej helt utvärderad i enlighet med vad riksdagen uppmanat regeringen om, vilket borde ha skett och hade kunnat utgöra ett viktigt underlag för att när regeringen nu förbereder en ny skadlig kemikalieskatt i form av en skatt på kläder och skor.

Elisabeth Svantesson (M)

Edward Riedl (M)

Magdalena Schröder (M)

Jan Ericson (M)

Sofia Westergren (M)